

Державне агентство лісових ресурсів України
Український центр підготовки, перепідготовки та підвищення
кваліфікації кадрів лісового господарства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Укрцентркадриліс

С.П. Ірклісенко

2020 р.

ПОЛОЖЕННЯ

про дистанційне навчання

I Загальні положення

1. Положення про дистанційне навчання (далі - Положення) в Українському центрі підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів лісового господарства (далі – Укрцентркадриліс) є нормативним документом, який регламентує організацію процесу дистанційного навчання в даному закладі.

2. У своїй роботі з упровадження дистанційного навчання Укрцентркадриліс керується чинними документами:

Конституцією України;

Цивільним кодексом України;

Законом України «Про вищу освіту» (№ 1556-VII від 01.07.2014 р.);

Законом України «Про Національну програму інформатизації» (№74/98-ВР від 04.02.1998 р.);

Стратегією розвитку інформаційного суспільства в Україні (схвалена Кабінетом міністрів України 15 травня 2013 року № 386-р);

Законом України «Про авторське право і суміжні права» (№ 3792-XII від 23.12.1993 р.);

Законом України «Про охорону праці» (№2694-XII від 14.10.1992 р.);

Типовим положенням про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці (затверджено Наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці № 15 від 26.01.2005 р.);

Положенням про дистанційне навчання (затверджено Наказом МОН №446 від 25.04.2013 р.);

Вимогами до вищих навчальних закладів та закладів післядипломної освіти, наукових, освітньо-наукових установ, що надають освітні послуги за дистанційною формою навчання з підготовки та підвищення кваліфікації фахівців за акредитованими напрямками і спеціальностями (затверджені Наказом МОН № 1518 від 30.10.2013 р.);

Положенням про електронні освітні ресурси (затверджено Наказом МОН №1060 від 01.10.2013 р.);

Положенням про організацію навчального процесу в Укрцентркадриліс (затверджено науково-методичною радою протоколом №8 від 05.11.2018 р.).

3. Під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається, в основному, за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

4. Метою дистанційного навчання є надання освітніх послуг шляхом застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для підвищення кваліфікації і перепідготовки працівників лісового господарства та навчання з охорони праці.

5. Завданням дистанційного навчання є забезпечення громадянам можливості реалізації конституційного права на освіту незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії,

віросповідання, стану здоров'я, місця проживання та відповідно до їх здібностей.

6. У цьому Положенні терміни і поняття вживаються у таких значеннях:

дистанційна форма навчання – форма організації навчального процесу, яка забезпечує реалізацію дистанційного навчання та передбачає можливість отримання документів державного зразку по закінченню навчання;

технології дистанційного навчання – комплекс освітніх технологій, включаючи психолого-педагогічні та інформаційно-комунікаційні, що надають можливість реалізувати процес дистанційного навчання;

веб-ресурси навчальних дисциплін (дистанційні курси) – систематизоване зібрання інформації та засобів навчально-методичного та педагогічного характеру, необхідних для засвоєння навчальних дисциплін, яке доступне через веб-мережу;

веб-середовище дистанційного навчання – системно організована сукупність веб-ресурсів навчальних дисциплін, програмного забезпечення управління веб-ресурсами, засобів взаємодії суб'єктів дистанційного навчання та управління дистанційним навчанням;

інформаційно-комунікаційні технології дистанційного навчання – технології створення, накопичення, зберігання та доступу до веб-ресурсів навчальних дисциплін, а також забезпечення організації і супроводу навчального процесу за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення та засобів інформаційно-комунікаційного зв'язку, у тому числі Інтернету;

психолого-педагогічні технології дистанційного навчання – система засобів, прийомів, кроків, послідовне здійснення яких забезпечує виконання завдань навчання, виховання і розвитку особистості;

синхронний режим – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої всі учасники одночасно перебувають у веб-середовищі дистанційного навчання (чат, аудіо-, відеоконференції, соціальні мережі тощо);

асинхронний режим – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою у часі, застосовуючи при цьому електронну пошту, форум, соціальні мережі тощо;

система управління веб-ресурсами навчальних дисциплін (програм) – програмне забезпечення для створення, збереження, накопичення та передачі веб-ресурсів, а також для забезпечення авторизованого доступу суб'єктів дистанційного навчання до цих веб-ресурсів;

система управління дистанційним навчанням – програмне забезпечення, призначене для організації навчального процесу та контролю за навчанням через веб-мережу.

II Реалізація дистанційного навчання

1. Мета впровадження дистанційної форми навчання:

- реалізація інноваційно-креативної складової ідеології вивчення дисциплін;

- надання слухачам можливості отримати поглиблені знання, набути уміння та навички систематичного подальшого професійного самовдосконалення відповідно до спеціальності, навчальної програми з

використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій за місцем проживання або тимчасового перебування;

- набуття методологічного та технологічного досвіду для створення в Укрцентркадриліс системи дистанційної освіти;
- підвищення якості навчального процесу.

2. Основними завданнями Укрцентркадриліс з впровадження дистанційного навчання є:

- використання технологій дистанційного навчання для перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів лісового господарства і для навчання та перевірки знань з питань охорони праці, пожежної безпеки, безпечної експлуатації вантажопідіймальних кранів, водогрійних котлів і посудин, що працюють під тиском;

- підвищення якості та ефективності навчання шляхом застосування сучасних освітніх технологій;

- створення додаткових можливостей спілкування викладачів і слухачів у межах активного творчого навчання;

- забезпечення контролю якості освіти.

3. Дистанційне навчання в Укрцентркадриліс може використовуватися шляхом:

- застосування дистанційної форми як окремої форми навчання;

- використання технологій дистанційного навчання для забезпечення викладання за іншими формами навчання.

4. Рішення щодо використання технологій дистанційного навчання у навчальному процесі приймається науково-методичною радою Укрцентркадриліс і затверджується директором.

5. Підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації кадрів та навчання з охорони праці за дистанційною формою навчання здійснюються в Укрцентркадриліс за ліцензованими напрямами підготовки (спеціальностями) за погодженням з МОН України.

6. Термін навчання за дистанційною формою встановлюється відповідно до розробленого навчального плану і має бути не меншим, ніж за очною формою за відповідними напрямами підготовки та спеціальностями.

7. Кількість слухачів, що навчаються за дистанційною формою, визначається відповідно до рішення науково-методичної ради Укрцентркадриліс в межах ліцензованого обсягу підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації і навчання з охорони праці.

8. Веб-ресурси, призначені для забезпечення навчального процесу за дистанційною формою навчання, повинні відповідати вимогам, які визначаються нормативними документами, що розглядаються науково-методичною радою Укрцентркадриліс та затверджуються директором.

9. Для впровадження навчання за дистанційною формою Укрцентркадриліс може створювати розгалужену структуру із центру дистанційного навчання та підрозділів (лабораторій).

III Управління системою дистанційного навчання

1. Загальне управління системою дистанційного навчання здійснює директор, забезпечуючи:

- проведення заходів для здійснення дистанційного навчання за обраними напрямками (спеціальностями);
- фінансову підтримку дистанційного навчання;
- контроль якості та мотивацію учасників упровадження дистанційного навчання в Укрцентркадриліс.

2. Оперативне управління здійснює куратор відповідної групи, до функціональних обов'язків якого входить впровадження та розвиток дистанційного навчання, забезпечуючи науково-методичну, системотехнічну та матеріально-технічну підтримку дистанційного навчання в Укрцентркадриліс.

IV Стандарти у дистанційному навчанні

1. Дистанційна форма навчання базується на державних стандартах вищої освіти і технологіях дистанційного навчання.

2. Інформаційний і функціональний контент дистанційних курсів та управління ними мають відповідати міжнародним стандартам дистанційних курсів, сформульованим у SCORM (*Sharable Courseware Object Reference Model*) і вимогам Міністерства освіти і науки України (затверджені Наказом МОН №1518 від 30 жовтня 2013 року).

V Організаційні засади системи дистанційного навчання

1. В Укрцентркадриліс при організації навчального процесу за очною формою навчання технології дистанційного навчання можуть використовуватись для методичного та дидактичного забезпечення самостійної роботи, контрольних заходів, а також при здійсненні навчальних занять.

2. Навчання за дистанційною формою організовують і реалізують в Укрцентркадриліс кафедри, лабораторія з охорони праці та інші підрозділи в межах покладених на них зобов'язань.

3. Створення та поповнення інформаційних ресурсів дистанційного навчання здійснюється, переважно, викладачами Укрцентркадриліс.

4. Усі дистанційні курси, які приймаються до банку дистанційних курсів, попередньо проходять обов'язкову процедуру обговорення на науково-методичній раді Укрцентркадриліс. Функціонування банку дистанційних курсів здійснюється при повному збереженні авторських прав на дистанційні курси.

5. Укрцентркадриліс з метою апробації нових дистанційних курсів організовує дистанційне навчання після розгляду та схвалення матеріалів курсів засіданнями кафедр, науково-методичними радами Укрцентркадриліс.

6. Укрцентркадриліс проводить внутрішній моніторинг якості дистанційного навчання.

VI Організація навчального процесу за дистанційною формою навчання

1. Учасниками навчального процесу, що відбувається за дистанційною формою навчання, є:

- особи, які навчаються (далі – слухачі);

- педагогічні і науково-педагогічні працівники (далі – викладачі);
- фахівці з інформаційних технологій, адміністратори дистанційного навчання, програмісти, методисти, оператори тощо (далі – персонал).

1.1. Викладачі дистанційного курсу можуть мати різні права та обов'язки:

- автор курсу – викладач, який розробляє, редагує та підтримує курс, консультує слухачів, перевіряє та оцінює їх роботи. Автор (або автори) відповідає за якість і зміст курсу, він володіє особистим немайновим правом інтелектуальної власності на дистанційний курс.

- викладач-асистент (тьютор) – викладач, який проводить навчальну роботу у дистанційній формі, консультує слухачів, перевіряє та оцінює їх роботи, але не має права редагувати курс. Призначається рішенням відповідної кафедри або спільним рішенням кафедр, якщо навчальне навантаження з дисципліни закріплене за кількома кафедрами.

1.2. Навчатися в Укрцентркадриліс за дистанційною формою навчання або за дистанційною поєднаною з очною формою, мають право громадяни України, іноземні громадяни й особи без громадянства відповідно до чинного законодавства та міжнародних угод.

1.3. Слухачі Укрцентркадриліс, які успішно закінчили повний курс навчання за дистанційною або поєднаною з дистанційною формою навчання одержують документ (свідоцтво, посвідчення) державного зразку.

посвідчення встановленого зразка (свідоцтво, посвідчення, сертифікат).

2. Особливості організації навчального процесу дистанційної освіти.

2.1. Навчальний процес дистанційного навчання в Укрцентркадриліс організовується на підставі навчальних планів і вимог до всіх елементів технологій дистанційного навчання.

2.2. Навчальний процес за дистанційною формою навчання в Укрцентркадриліс здійснюється у наступних формах:

- самостійна робота;
- навчальні заняття;
- виконання індивідуальних завдань;
- контрольні заходи.

2.3. Основною формою організації навчального процесу за дистанційною формою є самостійна робота.

Самостійне вивчення передбачає використання навчальних матеріалів дистанційних курсів, які слухачі отримують через веб-мережу.

Вимоги щодо самостійного вивчення навчального матеріалу конкретної дисципліни визначаються програмою навчальної дисципліни, методичними вказівками, інструкціями і завданнями, що містяться в дистанційному курсі.

2.4. Основними видами навчальних занять за дистанційною формою навчання є: лекція, семінар, практичні заняття, консультації тощо.

2.4.1. Лекція – один із видів навчального заняття в дистанційному навчанні, на якому слухачі отримують аудіовізуальну інформацію лекційного матеріалу через засоби телекомунікаційного зв'язку як у синхронному режимі, коли слухачі можуть отримувати інформацію від лектора і ставити йому запитання в реальному вимірі часу, так і в асинхронному, коли слухачі отримують аудіовізуальний запис лекційного матеріалу. Допускається

викладення лекційного матеріалу у вигляді веб-сторінок або іншому форматі, який допускається для використання в веб-мережі (наприклад, *PDF*).

2.4.2. Семінар – це навчальне заняття, що заплановане програмою навчання, під час якого відбувається обговорення вивченої теми, до якого слухачі готують тези виступів на підставі виконаних завдань.

2.4.3. Практичне заняття – це навчальне заняття, під час якого відбувається детальний розгляд слухачами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формуються вміння і навички їхнього практичного застосування шляхом індивідуального виконання ними завдань (контрольних робіт), сформульованих у дистанційному курсі. Практичні заняття виконуються дистанційно, результати для перевірки викладачем розміщуються на сервері дистанційного навчання. Окремі практичні завдання можуть виконуватись у синхронному режимі, що визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

2.4.4. Консультація – це елемент навчального процесу, за яким слухачі дистанційно отримують відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування (у формі чату, форуму та особистих повідомлень).

2.5. Виконання індивідуальних завдань у дистанційному навчанні передбачає розроблення випускних, курсових робіт, написання рефератів, які виконуються слухачами самостійно за можливостей консультування керівниками робіт та призначеними консультантами через форуми або очно.

Виконані дистанційно індивідуальні завдання оформлюються слухачами в електронному вигляді і перевіряються керівником роботи на сайті дистанційного навчання.

2.6. Контрольні заходи для слухачів дистанційної форми навчання передбачають самоконтроль, вхідний, поточний та підсумковий контроль знань, умінь та навичок, набутих слухачем у процесі навчання.

2.6.1. Самоконтроль є первинною формою контролю знань слухачів, який обов'язково забезпечується структурою та організацією будь-якого дистанційного курсу. Основною формою вхідного, поточного та підсумкового контролю є тестування. Крім того, поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, семінарських занять та дискусій.

2.6.2. Оцінювання результатів практичних робіт відбувається викладачем дистанційно; в випадках оцінювання робіт, які представлені не в електронному вигляді – очно; оцінювання результатів тестування – переважно автоматично.

VII Забезпечення дистанційного навчання

1. Забезпечення дистанційного навчання включає такі складові:

- науково-методичне забезпечення;
- кадрове забезпечення;
- системотехнічне забезпечення;
- матеріально-технічне забезпечення.

2. Науково-методичне забезпечення дистанційного навчання розробляють викладачі Укрцентркадриліс, яке включає:

- наукові основи дистанційного навчання для всіх напрямів підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації і навчання з охорони праці;

- критерії, засоби і системи контролю якості дистанційного навчання;
- єдині вимоги до навчальних планів, програм і нормативів дистанційного навчання, які відповідають державним стандартам освіти;
- дидактичне та методичне забезпечення дистанційних курсів;
- методики розроблення, апробації та впровадження дистанційних курсів;
- науково-методичні основи функціонування банку дистанційних курсів.

3. Кадрове забезпечення дистанційного навчання реалізується системою перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів з технологій дистанційного навчання наступних категорій фахівців:

- педагогічних та науково-педагогічних працівників Укрцентркадриліс;
- фахівців з інформаційно-комунікаційних технологій – інженерів, програмістів, системних адміністраторів дистанційного навчання тощо;
- методистів дистанційного навчання.

4. Системотехнічне забезпечення дистанційного навчання включає:

- апаратні засоби (персональні комп'ютери, мережне обладнання, джерела безперебійного живлення, сервери, обладнання для відеоконференцзв'язку тощо), що забезпечують розроблення і використання веб-ресурсів навчального призначення, управління навчальним процесом та необхідні види навчальної взаємодії між суб'єктами дистанційного навчання у синхронному і асинхронному режимах;

- інформаційно-комунікаційне забезпечення із пропускну здатністю каналів, що надає всім суб'єктам дистанційного навчання навчального закладу цілодобовий доступ до веб-ресурсів і веб-сервісів для реалізації навчального процесу у синхронному та асинхронному режимах.

5. Веб-ресурси навчальних дисциплін, що необхідні для забезпечення дистанційного навчання, можуть містити:

- методичні рекомендації щодо їх використання, послідовності виконання завдань, особливостей контролю тощо;
- документи планування навчального процесу (навчальні програми, навчально-тематичні плани, розклади занять);
- відео- та аудіозаписи лекцій, семінарів тощо;
- мультимедійні лекційні матеріали;
- термінологічні словники;
- практичні завдання із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;
- віртуальні тренажери із методичними рекомендаціями щодо їх використання;
- пакети тестових завдань для проведення контрольних заходів, тестування із автоматизованою перевіркою результатів, тестування із перевіркою викладачем;
- ділові ігри із методичними рекомендаціями щодо їх використання;
- електронні бібліотеки чи посилання на них;
- бібліографії;
- дистанційний курс, що об'єднує зазначені вище веб-ресурси навчальної дисципліни (програми) єдиним педагогічним сценарієм;
- інші ресурси навчального призначення.

Для забезпечення дистанційного навчання слухачів як окремої форми навчання, а також для використання технологій дистанційного навчання для

забезпечення навчання в різних формах Укрцентркадриліс створює власні веб-ресурси або використовує ресурси вільного доступу.

Перелік веб-ресурсів навчальних дисциплін (програм), необхідних для використання технологій дистанційного навчання для забезпечення навчання в різних формах, визначається кафедрою залежно від профілю навчальної дисципліни.

6. До матеріально-технічного забезпечення належать матеріальні об'єкти та обладнання, що забезпечують процес дистанційного навчання.

VIII Фінансування у сфері дистанційного навчання

1. Фінансування діяльності з дистанційного навчання здійснюється у відповідності з діючим законодавством, в тому числі за рахунок:

- замовника освітніх послуг (фізичної або юридичної особи);
- виконання господарчих договорів;
- грантів національних та міжнародних організацій;
- добровільних внесків і пожертв;
- інших надходжень, не заборонених чинним законодавством.

2. Фінансові відносини між Укрцентркадриліс, що забезпечує дистанційне навчання, та іншими установами, організаціями, підприємствами, які є замовниками освітніх послуг, здійснюються відповідно до двосторонніх або багатосторонніх договорів.

IX Міжнародне співробітництво у сфері дистанційного навчання

1. Головними напрямками міжнародного співробітництва у сфері дистанційного навчання для Укрцентркадриліс є:

- участь у проектах і програмах, спрямованих на входження системи дистанційного навчання України до світової освітньої системи з урахуванням національних інтересів і здобутків вітчизняної освіти, зокрема створення міжнародних віртуальних навчальних закладів;

- участь у проектах і програмах інтегрування національних телекомунікаційних мереж, що задіяні у дистанційному навчанні, в європейські та світові науково-освітні телекомунікаційні мережі;

- проведення спільних наукових досліджень щодо розвитку технологій дистанційного навчання;

- участь у розробленні міжнародних стандартів на технології дистанційного навчання;

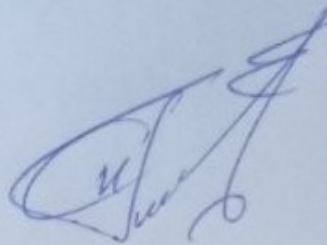
- надання послуг, пов'язаних із здобуттям освіти за технологіями дистанційного навчання, іноземним громадянам;

- відрядження за кордон педагогічних, науково-педагогічних працівників та інших фахівців з метою підвищення кваліфікації з дистанційного навчання відповідно до міжнародних договорів України, а також прямих договорів навчальних закладів з іноземними партнерами.

2. Укрцентркадриліс має право здійснювати міжнародне співробітництво в сфері дистанційного навчання, укладати відповідні договори, встановлювати прямі зв'язки з навчальними закладами іноземних держав, міжнародними організаціями, фондами тощо, згідно з чинним законодавством.

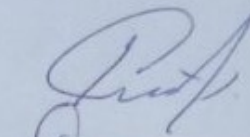
Члени комісії з розробки положення:

Завідувач кафедри економіки, організації та
планування лісового господарства

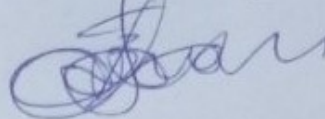
Н.М. Гільперт

Завідувач кафедри нової техніки, передової
технології, комплексного ведення лісового
господарства та охорони праці

Ю.П.Римаренко

Завідувач лабораторією з охорони праці

В.В. Гільперт

СХВАЛЕНО на засіданні науково-методичної ради Укрцентркадриліс

протокол № 2 від « 03 » 02 20 20 р.